

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ט - א-ט

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אט

אט, א'-ט', הלשון 'אט' נאמר אצל יעקב אבינו כשהוא אומר לעשיו "אנכי אתנהלה לאטי לרגל הילדים ולרגל המלאכה וגו' עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", - ב"לאטי" - 'לאט', נחלקו הראשונים האם הל' היא אות משורש המילה אם לאו.

אצל אחאב נאמר, כאשר אליהו מוכיח את אחאב, "וירא ה' כי נכנע אחאב", שם נאמר בו "וילך אט".

ביאור תיבת 'אט'

וביאור המילה אט בלשון הקודש, כתבו הראשונים, - יש אופן דקלוקל ממש כלשון המקרא "אל האטים ואל האובות", שזה מין ממיני הכשפים, אובות וידעונים ואטים, אבל כשנאמר אצל אחאב "וילך אט", אז כפשוטו זה מלשון של לאט, הליכה בנחת, והתרגום יונתן אומר על המקום, כמו שמביא רש"י, וכן עוד בדברי חז"ל, בירושלמי, במדרשים, שדורשים 'וילך אט' - וילך יחף, שהוא הלך בלא מנעלים, - אז בפשוטם של דברים כאשר האדם הולך בלא מנעל, הליכתו כבידה, ולכן הוא הולך לאט, ויש מן הראשונים, הרבנו בחיי ועוד, שהסבירו שמחמת שפלותו הוא הולך לאט.

אבל מ"מ א"כ, אט היא התנועה שהיא היפך התנועה המהירה שקיימת, שיש תנועה בלתי מהירה, תנועה איטית, זהו האט.

שורש כלל הבריאה, ושורש בריאת האדם

ושרשי הדברים, "בעשרה מאמרות נברא העולם, והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא ליתן שכר טוב לצדיקים וכו' ולהיפרע מן הרשעים" וכו', העולם נברא בעשרה מאמרות, והרי שיסוד הבריאה, - ביסודו הוא אחד, "ה' אחד ושמו אחד", ובהתפרטותו, - בהתגלות הבריאה, בזמן, זה נברא בששת ימים "ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" אבל בכח הבורא, מכח מאמר פיו כביכול, שנברא, הבריאה נבראה בעשרה מאמרות.

אבל "במאמר אחד יכול להיבראות", - והשורש הפנימי של ה'מאמר אחד' נעוץ - ראשית כל, כפשוטו ממש - בעצם הבורא עצמו, שהוא אחד ושמו אחד, אבל יתר על כן, הבריאה אמנם נבראה בפועל בעשרה מאמרות, אבל ישנו דבר אחד שלא נברא במאמר כמפורש בקרא, - זה האדם, "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה", מה שנאמר באדם "ויפח באפיו נשמת חיים" בשונה מכל הבריאה כולה שנבראה במאמר פיו יתברך שמו, - "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם", השורש של ה'רוח פיו' הוא נעוץ בבריאת האדם, שנאמר בו "ויפח באפיו נשמת חיים".

וכדברי חז"ל כידוע עד מאד, 'ויפח' - 'מאן דנפח מתוכו נפח' - 'מדיליה נפח', והרי, שה'מתוכו נפח', ה'מדיליה נפח', היינו מה'אחד' שבו, מכח כך הוא נפח את האדם, לכן עומק יצירת האדם שאיננה ממאמר פיו כפשוטו - על אף שבאחד מהמאמרות, לפי רוב השיטות בחז"ל זה המאמר העשירי, נאמר "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותינו" אבל השורש הפנימי שהתגלה אצלו, - התגלה אצלו ה'מאמר אחד'.

גילוי ה'אחד' וגילוי הריבוי ביצירת אדם

וזה העומק שבדבר שבאדם עצמו, - לא רק מצד הבורא - נגלה שני הקצוות האלה, מחד, נגלה הקצה העליון, כמו שאומרים חז"ל, הקדוש ברוך הוא יחיד בעליונים והאדם יחיד בתחתונים, הוא נברא באופן של יחיד, באופן של "ויפח

באפיו נשמת חיים", ומצד כך הוא נקרא **אדם** מלשון **דממה**, מלשון שתיקה, כלומר, הוא נברא מהמקום שקודם לדיבור, מלפני המאמרות, וזה העומק של דברי חז"ל, "ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות", כלומר, בערכין דיין השתא, "עלו במחשבה" היינו, שהם לפני תפיסת הדיבור של הבריאה, אלא הם מה"ויפח באפיו נשמת חיים", משם שורש בריאתם של ישראל, מה"מאן דנפח מתוכו נפח, מדיליה נפח", - מכח המחשבה בשורשו, שמשלשל למקום הנפיחה.

וא"כ, זה הצד האחד, הצד העליון של עומק יצירת האדם.

אבל בהתגלות של יצירת האדם, בפועל של יצירת האדם נאמר "ויאמר אלקים **נעשה** אדם", שנתיעץ הקדוש ברוך הוא עם המלאכים, כדברי חז"ל, שהוא שורש של ריבוי, - "זכר ונקיבה בראם ויקרא את שמם אדם", אם 'זכר ונקיבה בראם' נעשה בו אופן שהוא נברא ממציות של ריבוי, - עד מקום הריבוי שהוא המאמר העשירי.

- זה האט, א' ט', מעיקרא השורש הוא א', אחד, ונתוסף עוד תשעה כמו שאומרים רבותינו, זה השורש החיצוני יותר של יצירת האדם.

וא"כ, כשחז"ל אומרים "בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' במאמר אחד יכול להיבראות", - באדם נמצא שני האפשרויות, בנעלמות, בפנים, ב"ויפח" נמצא ה'מאמר אחד' שיכול להיבראות ולמעלה מה'מאמר אחד', - מהנפיחת פיו, ונמצא בו הפועל שהוא נברא מהמאמר העשירי של הבריאה, שזה הפועל של יצירת האדם.

גילוי ה'אחד' והעשרה ביצירת כל אדם בפרטות

הדבר אמור בשורש יצירת האדם, אבל כשם שהוא אומר בשורש יצירת האדם, מעין כך יש אצל כל יצירת אדם בפרטות בכל דור ודור, שהרי כמו שאומרים חז"ל, במשנה בעדויות שמובאת בגמ', "אביו נותן בו חמישה דברים ואמו נותנת בו חמישה דברים, וכנגד כך, הקדוש ברוך הוא נותן באדם עשרה דברים", - אצל כל אדם ואדם שהקדוש ברוך הוא נותן בו עשרה דברים, השורש של הנתנה היא נתנה של 'אחד' שזה במה שהקב"ה נופח בו נשמה, אבל הדבר מתפרט, שע"ז נאמר "אביו נותן בו חמישה ואמו נותנת בו חמישה" ומכנגד מה שאביו ואמו נותנים בו יחד עשרה הקב"ה נותן בו עשרה, - מה שהקב"ה נותן בו עשרה זה הצד החיצוני של מציאות יצירת האדם.

- כמו שביצירה הראשונה היה את ה'נפיחת פיו' שהיא אחד, כך אצל כל אדם הקב"ה נופח בו נשמה, "אלוקי נשמה שנפחת ב", זה ה'נופח בו נשמה', - "ואתה עתיד ליטלה ממני ולהחזירה בי לעתיד לבוא", כלומר, זה ה'נופח בו נשמה' שמתגלה בפרטות אצל כל אדם ואדם, זה 'נשמה שנפחת ב'.

אבל זהו הצד האחד שמתגלה אצל כל אדם, והצד התחתון שמתגלה אצל כל אדם שהקדוש ברוך הוא נותן בו עשרה דברים כלומר, חוזר ומתעורר המאמר העשירי [-לפי רוב השיטות בדברי חז"ל שהובא לעיל] שבו נברא האדם, מתעורר הפועל שבדבר של יצירת האדם בעשרה דברים שהקב"ה נותן בו, משורש של מציאות יצירת האדם.

שורש ה'אחד' שמתפרט לשנים ועד עשרה, במדרגת מתן תורה

ברור לכל בר דעת, השורש של ה'אחד', כאשר הוא מתפרט הוא נעשה שנים, ומקום ההתפרטות שלו הוא עד עשרה, והדוגמא השורשית והבהירה, היא מדרגת מתן תורה, "אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי", אבל כמו שאומרים חז"ל במכילתא ועוד, מתחילה הקב"ה אמר את כל המאמרות בבת אחת, ולאחר מכן חזר ופרטן בזה אחר זה, שכשם שהדבר אמור בשורש יצירת אדם, כך הוא אמור בשורש קבלת התורה, - "קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד", ונתבאר שבישראל יש את שתי הפנים, יש את הפנים העליונות של "ויפח באפיו", - "עלו במחשבה תחילה", ויש את הפנים התחתונות של העשרה, כך גם בשורש השורשים במתן תורה, מתגלה אותם שתי פנים, מאמר אחד, ועשרה מאמרות שההתפרטות שלהם חלה בתחילה כשתיים, והשתיים יוצרים מציאות של עשרה.

הגילוי הגמור ששנים יוצרים מציאות של עשרה, מתגלה באביו ואמו שנותנים בו כל אחד חמישה דברים ונעשה עשרה, – מהשנים נעשה מציאות של עשרה.

ולפי"ז העומק של דברי הגמ' הידועים, שכאשר הקדוש ברוך הוא אומר 'אנכי' ו'לא יהיה לך', אמרו אומות העולם, לכבוד עצמו הוא דורש, וכיון שאמר לבסוף 'כבד את אביך ואת אמך' חזרו והודו, ועל זה דורשת הגמ' "ראש דברך אמת", ראש דברך אמת ולא סוף דברך אמת? – אלא מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת.

ועומק דברי הגמ' להמתבאר, כאשר הקב"ה אומר 'אנכי' ו'לא יהיה לך', אצל הקדוש ברוך הוא ה'אנכי' ו'לא יהיה לך' זה לא שנים, זה אחד, – 'אחת דיבר אלוקים', ומה שאמרו אוה"ע לכבוד עצמו הוא דורש, כלומר, כל התפיסה היא בתפיסה של אחד, זה נקרא 'לכבוד עצמו', כלומר, 'לכבוד עצמו' היינו שזה כבוד ששייך לעצמו ולא שייך למישהו אחר.

כבוד שמשתלשל בבריאה הוא כבוד המתפרט, והדוגמא הבהירה זה שיש לאדם מצות 'כבד את אביך ואת אמך', – אדם מחויב בכבוד רבו, הוא מחויב בכבוד מקדש, הוא מחויב בכבוד שבת וכן ע"ז הדרך, יש כבוד שהוא מתפרט, אבל הכבוד בשורש שלו הוא כבוד רק לאחד, ליחיד, – "א-ל יחיד ומיוחד", זה עומק ההגדרה שכשהקב"ה אמר אנכי ולא יהיה לך בבחינת 'אחת דיבר אלוקים', אמרו לכבוד עצמו הוא דורש, כלומר, זה כבוד ששייך רק למציאות 'עצמו', זהו 'לכבוד עצמו' הוא דורש.

"כיון שאמר כבד את אביך ואת אמך חזרו והודו", – כאן יש כבר התפרטות לשנים, כבוד אב וכבוד אם, ויתר על כן, מכח מה נובע ה"כבד את אביך ואת אמך", – כמו שמאריך הרי, החובות הלבבות שעיקר הכיבוד יסודו מדין הכרת הטוב, – מכח מה שאביו נותן בו חמישה דברים, ואמו נותנת בו חמישה דברים. ולכן הוא מחויב בכבודם, ועל כן, כאשר הוא אומר 'כבד את אביך ואת אמך' נמצא שהוא מגלה שהכבוד, הוא לא רק בשורש של ה'אחד', "אחת דיבר אלוקים", שבזה "לכבוד עצמו הוא דורש", אלא זה כבוד שחל בו מציאות של התפרטות לשנים – אביו ואמו שהם שנים והתפרטות לעשרה כמו שנתבאר, "מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת", זהו גדר הדבר של מציאות שורש הגילוי שהיה במתן תורה של ה'אחד' והעשרה כמו שנתבאר.

אבל יתר על כן, כפי שחודד, השורש של הגילוי של מציאות תפיסת הבריאה היא חלה באופן של א' וט' אחד ותשעה. הזכרנו שמי שנאמר אצלו להדיא לשון של אט זה נאמר ביחס לאחאב "וילך אט", וכדברי התרגום ועוד שהוזכרו, מהו וילך אט, שהלך יחף, מה כוונת הדבר שהוא הלך יחף – מהו השורש של הדבר.

הגדרת כל אש ולעומת זה האש של הסנה

עומק הדברים, לפי מה שהוזכר עד השתא, בשורש מתן תורה, מה שהיה בהר סיני, שמתחילה משה רבינו מגיע לשם – "וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלקים חורבה וגו' וירא והנה הסנה בוער באש וגו' אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה", ואז הוא שומע את מה שנאמר לו בנבואה "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", – זה המקום שמפורש להדיא בקרא בחמישה חומשי תורה, הענין של הפשטת הנעלים, חליצת הנעל, 'של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא'.

להבין ברור, מה עומק הדבר שמתגלה במה שאומר משה רבינו "אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה", כל אש, כאשר היא מכלה דבר, כהגדרה הכוללת ביותר, זה מחמת שיש כאן שני כוחות מתנגדים, כדוגמת מה שמצינו בגמ' דין של 'עילאה גבר' או 'תתאה גבר', – אבל זה מכח שיש כאן שני כוחות המתנגדים זה לזה שאז נעשה האחד עולה, והשני יורד, אחד גובר על רעהו וע"י כן הוא מכלה אותו, – זה תפיסה שנקראת אש, אש יסודה הוא מדין "עילאה גבר", היא עולה ללמעלה, והיא מכלה את מציאות התחתון, זה גדר של מציאות של אש.

כשמשוה רבינו אומר "אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה" שהמציאות של האש איננה מכלה, כלומר, מציאות של סנה זהו דבר שמציאותו הוא שאין שמה שנים, אלא זה מציאות של אחד, לכן הדבר איננו

מתכלה, - מה שהדבר איננו מתכלה בסנה הוא מחמת ששורש ההתכלות הוא מכח ההתנגדות, ששני דברים מתנגדים זה לזה וע"י כן, אחד מכלה את האחר, אבל בסנה שמתגלה "מדוע לא יבער הסנה", שאין שם מציאות של כילוי, זה מחמת עומק הגילוי של הדבר.

מהות 'של נעליך' הפשטת הנעל

זוהי מה שאומר הקדוש ברוך הוא למשה רבינו "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", - מהו העומק של 'של נעליך', אז כהגדרה כללית, זה גדרי כבוד, - יתר על כן, בפרטות, כמו שעולים להר הבית שיש דין "לא ילך במנעליו" מחמת אבק שברגליהם, וע"י הפשטת הנעלים יש סילוק של מציאות האבק. אבל העומק של ההגדרה הוא - המציאות של 'של נעליך', כלומר, תפשיט את הגילוי החיצון ותיגע בגילוי הפנימי, - אלו הם פשוטם של דברים מהו 'של נעליך', כלומר, 'של נעליך' נאמר בכל מדרגה ומדרגה שיש לה גילוי חיצוני, ויש לה גילוי פנימי, הגילוי החיצוני שלה, הוא בבחינת הבית קיבול, - זהו בחינת ה'נעל' של הדבר, כדברי חז"ל כידוע, וכשזה מצטייר בצורת אדם, - המקום החיצון התחתון ביותר שיש באדם הוא במה שהוא נוגע בקרקע בעקביו שברגליו, והם אלה שיש להם בית קיבול של מקום הנעלים, ומצד כך, כל יחס שנאמר 'של נעליך' הפשטת הנעל, היינו, להפשיט את הבית קיבול שמקבל את הדבר, את נקודת ההלבשה.

ולפי"ז, בערכין דידן השתא, כשמשה רבינו רוצה לראות "מדוע לא יבער הסנה", "אסורה נא ואראה", - מה שהקדוש ברוך הוא אומר לו "של נעליך" זה לא רק הגדרה שאם הוא רוצה להתקרב הוא צריך לישול את הנעלים, 'של נעליך', אלא זה ההגדרה איך להשיג את המראה, - איך משיגים את המראה, ע"י שיש 'של נעליך מעל רגליך', ע"כ הוא באמת יוכל לראות את המראה הגדול מדוע לא יבער הסנה.

- כל זמן שהוא נמצא במדרגה של נעל, של הבית קיבול, שהאור מאיר בתוכו, - זה מחסיר ממנו את התפיסה, ואז הוא שואל את השאלה 'מדוע לא יבער הסנה', - התשובה לשאלה 'מדוע לא יבער הסנה' נעוצה ב"של נעליך מעל רגליך", נעשה ההפשטה של הנעלים, - על ידי כן הוא מפשיט את ה"עשרה מאמרות" שבהם נברא העולם, והוא חוזר למציאות ה'אחד'.

תפיסת הנעל ד'חנוך תופר מנעלים' ולעומת כך הפשטת הנעל אצל מרע"ה

בפרטות יותר, כידוע עד מאד דברי חז"ל על חנוך שנאמר בקרא "ואיננו כי לקח אותנו אלקים", 'חנוך תופר מנעלים היה', ואומרים חז"ל כידוע עד מאד שהוא היה מייחד יחודים על כל תפירה ותפירה, כלומר הגדרת מציאות התפירה עניינה, חיבור של שני דברים, - זה עומק דברי חז"ל "שהיה מייחד יחודים", כלומר, היחודים שהוא היה מייחד היינו, שהתפירות שלו לא היו תפירות במקרה אלא הם היו תפירות בעצם, כפי שורשם העליון, - זה נקרא "מייחד יחודים", כל סנדלר כאשר הוא תופר מנעלים, - התפירה שלו היא תפירה מקרית, היא לא תפירה עצמית, וחנוך כאשר הוא היה תופר מנעלים, הוא לא היה תופר את הנעל כפשוטו, אלא הוא היה מקשר את השורשים, ולפי"ז הענף לתתא היה מתקשר, זה עומק דברי חז"ל "היה מייחד יחודים".

וא"כ, תפיסת הנעל, כל הגדרתה היא מציאות של חיבור, הרי כאשר לובשים נעל, על מנת שהיא לא תיפול מן הרגל, יש את הקשירה, אבל בשורש יצירת הנעל עצמה, זה מה שנאמר 'חנוך תופר מנעלים היה', ובעומק, מה שהוא היה תופר את הדבר, כל תפירה זה ת' - פר, כלומר, לחבר את כל ההתפרטויות עד מציאות הת', זה נקרא תופר, זה נקרא 'מלאכת תופר', חיבור החלקים שהם הפירורים, ועומק ההתפרטות היא מא' עד ת', ששלימות ההתפרטות היא באות ת', - זהו גדר מלאכת תופר שיש במלאכת שבת, ת' - פר, זהו מלאכת תופר.

ולפי"ז בערכין דידן השתא, 'חנוך תופר מנעלים היה' כלומר, הוא היה נמצא בתפיסה של שנים, - שהוא כל הזמן מחבר אותם, זה תפיסת ההתנגדות, וע"ז נאמר "ואיננו כי לקח אותנו אלקים", כדברי חז"ל, שחס ושלום, הוא קרוב

להרשיע, והיינו, שאם אין גילוי של ה'אחד' בעצם אלא כל התפיסה היא באופן של שנים, א"כ מונחת תפיסה של התנגדות, - לכן הוא קרוב להרשיע, מעצם זה שיש 'מתנגד', "בראתי יצר הרע בראתי יצר טוב", יש מציאות של מלחמה, ובפרט בעולם העשייה שרובו רע ומיעוטו טוב.

אבל לפי"ז, כאשר נאמר "של נעליך מעל רגליך", - מחדדים עוד פעם - כלומר, היפך מדרגתו של חנוך ש'תופר מנעלים היה' ועליו נאמר "ואיננו כי לקח אותו אלקים", משום שקרוב להרשיע, למשה רבינו נאמר בדיוק הפוך, - "איש האלקים", חנוך נתעלה, אבל ה'איננו' הוא מחמת הצד התחתון של 'קרוב להרשיע', ובהיפך של דבר אומר הקדוש ברוך הוא בנבואה למשה רבינו "של נעליך מעל רגליך", - תפשוט את המדרגה של "חנוך תופר מנעלים היה", את בחינת הנעל, את בחינת הסנדל [-בלי להיכנס לדקויות של ההבדל בין נעל לסנדל בגדרי תורה], וכגדרה הכוללת "של נעליך מעל רגליך", ההעלאה מאותו מקום תחתון של נעלים היא שהוא עולה למקום של ה'אחד', - זה השורש שמשה רבינו מגיע לקבל תורה בהר סיני ששורשו בסנה, - "מדוע לא יבער הסנה", כי הסנה הוא במדרגה של "אש אוכלה אש", כולו מציאות של אש, והרי שלכן לא יבער הסנה, - זה עומק הגילוי שמתגלה אצל משה רבינו.

'אחד' - מהר, ובריבוי, לאט

- וכאשר מתגלה הצד השני שהוזכר, זהו ההגדרה של אט מלשון לאט, להבין ברור, הסברנו את דברי התרגום ש'יולך אט' היינו שהוא הלך יחף בלא מנעלים - מצד העליון שבדבר. אבל אט מלשון לאט מה עניינו - הבריאה שנבראה בשורש הראשון שלה, במציאות הפנימית שלה שהיא 'אחד'. - אז זה כח שמתפשט בלי מעכב, "מי מעכב על ידך", - זה כח של 'אחד', כאשר יש מציאות של ריבוי כפי שנתבאר, שזה יסוד האש, - יש כח המתנגד, כל דבר, עד כמה שאין לו מציאות שמתנגדת אליו, - א"כ הוא מתפשט בבת אחת, - זה מה שאומרים חז"ל ה"אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו", כלומר, אור, טבעו להתפשט, והאור שברא הקב"ה ביום ראשון - "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", על אף שהיה ערב ובוקר והיה "ויבדל אלקים בין האור ובין החושך ויקרא אלוים לאור יום ולחושך קרא לילה", אבל - 'אחד', הכל היה עדיין ב'אחד', שהתגלה אז ה'יחידו של עולם' בהשתקפותו במציאות הבריאה במהלכי זמן "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", - ואם הוא אחד, אין לו כח שמתנגד, זה העומק של "אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו" כי אין לו כח המתנגד, "מי מעכב על ידך".

אבל ביום שני דמעשה בראשית שנברא בו גיהנם, - אש של גיהנם, כדברי הגמ' בפסחים [דף כ"ד א'] שמחלקת בין חללה של גיהנם שנברא קודם שנברא העולם לאש של גיהנם שנברא ביום שני, ואש דידן במוצאי שבת, - אבל השורש למציאות של האש היה ביום שני, ומכל מקום, הכח של היום השני שהוא בבחינת גיהנם, שנברא בו - בחינת 'פירודא', - נברא בו מחלוקת, שהשורש של זה הוא יסוד האש, - אז נעשה מציאות של הפרדה בדבר, ההפרדה שמפרידה, יוצרת מציאות שמתנגדת לדבר, מצד כך, כל תהליך הופך להיות ממהר, - הוא הופך להיות מציאות של אט, הוא הופך להיות לאט.

השורש של הבריאה הוא אחד, "בהבראם" כדרשת חז"ל כידוע, "באברהם", - 'באברהם נברא העולם', אברהם אותיות אב-מהר. ומידתו היתה זריזות, מאיפה השורש של אברהם שהוא אב-מהר, "מי העיר ממזרח צדק", "אחד היה אברהם", - הוא נמצא באור הראשון שבבחינת האור. מתחילה, רק "הציץ עליו בעל הבירה", אבל לאחר מכן התגלה בו ה"מי העיר ממזרח צדק" עד האופן של "אחד היה אברהם", וא"כ, האור הראשון מאיר באברהם, - "הבוקר אור" - זה זמנו של אברהם אבינו - "וישכם אברהם בבוקר", מתגלה בו המציאות של ההארה הראשונה, - זה נקרא 'אב-מהר', - בצד הקלקול עוד מעט נסביר באחאב, אבל הצד התיקון של הדבר, שזה מדרגתו של אברהם אבינו 'אב-מהר', שורש מציאות ההארה של 'אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה מסוף העולם ועד סופו' שמתגלה ב"ויהי

ערב ויהי בוקר יום אחד", - זה הגילוי שמתגלה ב'אחד היה אברהם', זה המהלך של מדרגת הדבר שהדבר מתפשט במהירותו.

אבל בהיפך ממציאות ה'אב-מהר', יש את המציאות של 'לאט', - הפסולת שיוצא מאברהם זה ישמעאל ועשיו, ובפרטות לעניינא דידן - עשיו, - אומר יעקב לעשיו "ואנכי אתנהלה לאטי לרגל המלאכה ולרגל הילדים וגו' עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", מתגלה ב'אתנהלה לאטי', שמצד הפסולת שיוצא ממציאותו של אברהם אבינו, - נעשה התפיסה של ה'לאט', מתגלה שיש כח המתנגד, - ושורש ההתנגדות מתגלה בעיקר ביעקב ועשיו שהם **תאומים**, - וההתנגדות היא מהשורש, לא התנגדות בענפים, "שני גויים בבטןך ושני לאומים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבוד צעיר", - זה היפרדות מן השורש, - התנגדות בשורש, והיפרדות מן השורש, זה כחו של עשיו, - וא"כ, היפך הגילוי של אברהם, - "בו ביום שמת אברהם יצא עשיו לתרבות רעה", מה ה'תרבות רעה' בשורשה - "אתנהלה לאטי", התנועה המהירה של הדבר הפכה להיות תנועה איטית, - זה שורש מציאות הדבר שמתגלה בשורש קלקולו של עשיו.

הפועל היוצא של הדבר, מה שמתגלה בפועל, - הפסולת הזו כשהיא נמצאת בתוך קומתם של ישראל, היא נקראת **אחאב**, וכמו שדורשת גמ' כידוע בסנהדרין, **אחאב - אח, ואב**, ולעניינא דידן השתא, מציאותו של אחאב, היפך האב דקדושה שזה אברהם **אב - מהר**, נעשה **אב של אח, אח** שזה יחד **ט'**, - ורבותינו אומרים את זה להדיא, יש בר' שמשון אוסטורפולער, - מה שדובר בפעם הקודמת על **אטד** שזה הפסולת של אחאב שהוא הפריד את **האט מהד'**, - ובהיפוך זה מתגלה ביעקב אבינו בשעת קבורתו של יעקב כמו שהוזכר, "ויבואו עד גורן האטד", ששם היה "אבל גדול הוא למצרים", - "ויספדו שם מספד גדול" ליעקב אבינו, ומ"מ, מציאותו של אחאב היא, שהתנועה שבדבר הופכת להיות תנועה איטית, - זה מה שנאמר בו "וילך אט", שהוא הלך יחף, ואז נאמר "וירא ה' כי נכנע אחאב", - ומכח כך נתעכב הפורענות.

תשובתו של אחאב

ולהבין עמוק, - חוזרים לראשית הדברים - 'עשרה מאמרות שבהם נברא העולם והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא כדי ליתן שכר לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולהיפרע מן הרשעים שמחריבים את העולם שנברא בעשרה מאמרות', - שלכן העולם נברא בעשרה מאמרות, ה"להיפרע מן הרשעים שמחריבים את העולם שנברא בעשרה מאמרות" - זה מתגלה באחאב, אחאב שהרשיע, זה ה"להיפרע מן הרשעים", אבל כאשר נכנע אחאב, "וילך אט", הוא הלך יחף, הוא שב בתשובה, מכח כך, ראשית כפשוטו, הוא הופך להיות ממצב של רשע שעליו נאמר "להיפרע מן הרשעים שקלקלו את העולם שנברא בעשרה מאמרות", - הוא מתהפך לצד השני של הצדיקים, "כדי ליתן שכר טוב לצדיקים שקיימו את העולם שנברא בעשרה מאמרות", מכח התשובה הוא הופך מרשע לצדיק, "אתמול רשע והיום צדיק", כמו שכתוב על מי שעושה תשובה.

אבל בעומק יותר, מבואר כאן בדברי חז"ל לפי מה שנתבאר השתא, - 'וילך אט', איפה היה השורש של התשובה של אחאב - השורש של התשובה שלו היה שהוא חיבר את **האח לאב**, הוא חיבר את **הא' - ח'** של **הט'** שנתפרטו, - כי בעומק זה מאמר אחד שנעשה **מהאחד שנים** ועוד שמונה, לכן זה נעשה **אח** אותיות **א' - ח'**, והוא חוזר ל"וילך אט", הוא חוזר ללכת יחף, הוא שלף נעליו מעל רגליו, כלומר, הוא הפשיט את התפיסה של העשרה ועלה למדרגה של ה'אחד', - זה נקרא "במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד", המדרגה של **צדיקים גמורים** כפשוטו, ע"ז נאמר "כדי ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות", ומכנגד ברשעים, בכדי להיפרע מהם, אבל כאשר הרשע עושה תשובה, תשובה שלמה מעין מה שעשה אחאב, מעין מה שעשה מנשה וכדו', כאשר מתגלה התשובה של אחאב, - הוא לא נעתק רק ממדרגת "להיפרע מן הרשעים שמחריבים את העולם שנברא בעשרה מאמרות", ונכנס למהלכי הצדיקים, "ליתן שכר טוב לצדיקים שקיימו את העולם שנברא בעשרה מאמרות",

אלא "של נעליך מעל רגליך", מתגלה ב"וילך אט" שהוא הולך יחף, - וא"כ, הוא עולה בחזרה למדרגה של השורש של ה'אברהם', - של ה"בהבראם", שבאברהם נברא העולם, 'לאב-מהר', 'לאחד' שנמצא למעלה ממקום התפרטות של העשרה - זה שורש נקודת הדבר.

אליהו משיב את ההתפרטות לשורש

- ודייקא הדבר נעשה ע"י אליהו שעליו נאמר בבשורה דלעתיד לבוא "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", כלומר, מציאותו של אליהו שהוא משיב את הבנים לאבות ואת האבות לבנים, - הוא משיב את ההתפרטות לנקודת השורש שלה, למציאות ה'אחד' שבה, הוא משיב את הבנים לאבות, - לב' שבאב ולא' שבאב, 'לאחד' שבאב, של 'זכר ונקיבה בראם ויקרא את שמם אדם', מקום האחד שלפני מקום ההתפרטות, זה נעשה מכחו של אליהו. וע"כ, מה שהיה ב'אט', מהצד התחתון של ה'אט' בקלקול, כמו שהזכרנו את דברי הראשונים הרד"ק ועוד, שהכשפים, אבות וידעונים, שאחד מהם זה האטים, - זה האב דקלקול, זה בחינת האב דקלקול שבאחאב - אב - את, דקלקול.

חזרת ה'אט' - העשרה, ל'אחד'

כאשר זה נתהפך וחוזר למדרגת הקדושה, אז זה לא רק הופך להיות אט מלשון של לאט של עשרה מאמרות שנברא בהם העולם ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם, אלא כמו שהזכר, כאשר זה נתהפך זה "וילך אט" של "של נעליך מעל רגליך", שהוא הלך יחף, מתגלה החזרה של מציאות העשרה למציאות האחד.

באופן כזה נעשה המציאות של ה-א"ט-ב"ח, כידוע עד מאד בדברי רבותינו שהאותיות בנויות במהלך של זוגות של עשרה - א"ט, ב"ח, וכן ע"ז הדרך ג"ז, ד"ו שעולה למציאות של עשרה ביחידות, וכן בעשרות ומעין כך במאות כידוע עד מאד, אבל בעומק, כאשר נעשה התיקון של הא"ט - ב"ח זה הופך להיות מהב"ח שנמצא באחאב מלשון חובה ללשון של חיבה, ללשון של צירוף, ללשון של חיבור.

אבל יתר על כן כמו שנתבאר, זה לא רק חיבור באופן של עשרה שזה המהלך הפשוט של הא"ט - ב"ח שהכל בניו במהלכי ההארה של מציאות ה'אט'. כל הבריאה כולה נברא בששת ימים. "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", - היא נבראה לאט, לקח זמן, אבל "במאמר אחד יכול להיבראות" הכל נברא כבר ביום ראשון כמו שאומר רש"י, רק כל דבר יצא לפועל והוקבע במקומו, ביומו דיליה, - כאשר מתקנים את ה'אט', חוזרים ליום ראשון, - ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד' מעין יחידו של עולם, א-ל יחיד ומיוחד.

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל, וכן מקובץ שאלות ותשובות
לפי סדר הפרשיות, יש לשלוח בקשה לכתובת bilvavi231@gmail.com
לקבלת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529
לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:
טלפון 052-763-8588 פקס 03-548-0529 ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"
ישראל 073.295.1245 - USA 718.521.5231